تفسیر ده دقیقه‌ای قرآن کریم ؛ بر ساحل نور
استاد سید جواد بهشتی
موضوع: قصه گاو بنی اسرائیل

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَـٰنِ الرَّحِيمِ

به مهمانی قرآن کریم می‌رویم...
آخرین، بزرگترین و کامل‌ترین نسخهٔ شفابخشی که از آسمان برای هدایت انسان آمده، قرآن است.

در جلسهٔ قبل، قصهٔ گاوی را تعریف کردیم که بنی‌اسرائیل در آن بهانه‌جویی می‌کردند. فردی در قوم بنی‌اسرائیل کشته شد، بین اقوام بنی‌اسرائیل به سبب اینکه قاتل از چه قومی است، درگیری و اختلاف پیش آمد. موسی بن عمران هم که دید فتنه‌ای دارد به پا می‌شود، از خداوند کمک خواست، خداوند هم فرمود: به قوم خود بگو گاو ماده‌ای را ذبح کنند و بخشی از آن را به مقتول بزنند آن‌گاه او زنده می‌شود و می‌گوید قاتل من چه کسی است. بنی‌اسرائیل هم بهانه آوردند که اول از خدا بخواه که چگونه گاوی باشد؟ جواب آمد: پیر و کم سن و سال نباشد بلکه متعادل باشد؛ بعد گفتند رنگ آن چه باشد؟ جواب آمد: زرد.
بهانهٔ سوم را در آیهٔ بعد خواهیم خواند:

صفحهٔ ۱۱
سورهٔ مبارکه بقره
آیات ۷۶-۷۰
آیهٔ ۷۰ : «**قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا هِيَ إِنَّ الْبَقَرَ تَشَابَهَ عَلَيْنَا وَإِنَّا إِنْ شَاءَ اللَّهُ لَمُهْتَدُونَ**»
«**قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا هِيَ**»مجدداً گفتند از خدا بخواه این گاو ماده را توصیف کند، توضیح دهد؛ «**إِنَّ الْبَقَرَ تَشَابَهَ عَلَيْنَا**» این گاو ماده هنوز برای ما شطرنجی است، مبهم است، و برای ما روشن نیست؛ «**وَإِنَّا إِنْ شَاءَ اللَّهُ لَمُهْتَدُونَ**» اگر خدا بخواهد ما از هدایت یافتگان خواهیم بود!

آیهٔ ۷۱ : «**قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ لَا ذَلُولٌ تُثِيرُ الْأَرْضَ وَلَا تَسْقِي الْحَرْثَ مُسَلَّمَةٌ لَا شِيَةَ فِيهَا ۚ قَالُوا الْآنَ جِئْتَ بِالْحَقِّ ۚ فَذَبَحُوهَا وَمَا كَادُوا يَفْعَلُونَ**»
«**قَالَ**» موسی بن عمران فرمود، «**إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ لَا ذَلُولٌ تُثِيرُ الْأَرْضَ**» خداوند می‌فرماید: آن گاو مورد نظر گاوی است که نه شخم بزنند زمین را، یعنی نباید گاو کارکُن باشد؛ «**وَلَا تَسْقِي الْحَرْثَ**» و گاوی هم که برای کشاورزی آب می‌آورد نباشد؛ «**مُسَلَّمَةٌ**» از نظر رنگ هم یکدست سالم باشد؛ «**لَا شِيَةَ فِيهَا**» راه‌راه و خال‌خال نباشد؛ «**قَالُوا الْآنَ جِئْتَ بِالْحَقِّ**» بنی‌اسرائیل گفتند: الان دیگر شما حق را آوردی و برای ما

توضیح دادی؛ «**فَذَبَحُوهَا**» به دنبال آن گاو جستجوی بسیاری کردند و سرانجام آن گاو را با همان مشخصات یافتند و ذبح کردند؛ «**وَمَا كَادُوا يَفْعَلُونَ**» اما امر خداوند را انجام ندادند.

از این آیه دریافت می‌شود که وقتی ما تسلیم امر خداوند نیستیم و دائماً طفره می‌رویم، با اینکه در آخر هم آن را انجام می‌دهیم اما گویا انجام نداده‌ایم.

آیهٔ ۷۲ : «**وَإِذْ قَتَلْتُمْ نَفْسًا فَادَّارَأْتُمْ فِيهَا ۖ وَاللَّهُ مُخْرِجٌ مَا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ**»

«**وَإِذْ قَتَلْتُمْ نَفْسًا**» قصه از اینجا شروع می‌شد که شما یک کسی را کشتید، «**فَادَّارَأْتُمْ فِيهَا**» اختلاف کردید بر سر اینکه قاتل آن فرد کیست؟ «**وَاللَّهُ مُخْرِجٌ مَا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ**» و خداوند بیرون می‌آورد از آن توطئه‌هایی که پنهان داشتید.

آیهٔ ۷۳ : «**فَقُلْنَا اضْرِبُوهُ بِبَعْضِهَا ۚ كَذَٰلِكَ يُحْيِي اللَّهُ الْمَوْتَىٰ وَيُرِيكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ**»

«**فَقُلْنَا اضْرِبُوهُ بِبَعْضِهَا**» گاو را کشتند، خداوند فرمان داد قسمتی از گاو مرده را به مقتول بزنید او زنده خواهد شد؛ مگر می‌شود مرده را به مرده بزنند زنده بشود؟ بله! بله! خداوندی که بر هر کاری تواناست و مرده‌ها را در روز قیامت زنده خواهد کرد، می‌تواند.

«**كَذَٰلِكَ يُحْيِي اللَّهُ الْمَوْتَىٰ**» این چنین خداوند مردگان را زنده می‌کند، «**وَيُرِيكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ**» و نشانه‌هایش را نمایش می‌دهد بلکه شما اندیشه کنید!

بعضی‌ها می‌پرسند که معاد در دنیا هم انجام شده‌است؟ بله، در قصهٔ حضرت ابراهیم علیه‌السلام، در قصهٔ عُزَیر پیغمبر در سورهٔ بقره خواهیم خواند و همچنین این قصه...

آیهٔ ۷٤ : «**ثُمَّ قَسَتْ قُلُوبُكُمْ مِنْ بَعْدِ ذَٰلِكَ فَهِيَ كَالْحِجَارَةِ أَوْ أَشَدُّ قَسْوَةً ۚ وَإِنَّ مِنَ الْحِجَارَةِ لَمَا يَتَفَجَّرُ مِنْهُ الْأَنْهَارُ ۚ وَإِنَّ مِنْهَا لَمَا يَشَّقَّقُ فَيَخْرُجُ مِنْهُ الْمَاءُ ۚ وَإِنَّ مِنْهَا لَمَا يَهْبِطُ مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ ۗ وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ**»

«**ثُمَّ قَسَتْ قُلُوبُكُمْ مِنْ بَعْدِ ذَٰلِكَ**» اما دل‌های شما بعد از این قصه سخت شد با اینکه آیه و معجزهٔ خدا را دیدید، «**فَهِيَ كَالْحِجَارَةِ**» مثل سنگ، «**أَوْ أَشَدُّ قَسْوَةً**» حتی سخت‌تر از سنگ، چرا؟ چرا که «**وَإِنَّ مِنَ الْحِجَارَةِ لَمَا يَتَفَجَّرُ مِنْهُ الْأَنْهَارُ**» بعضی از سنگ‌ها هستند که ترک برمی‌دارند و آب از دل آن‌ها می‌جوشد، «**وَإِنَّ مِنْهَا لَمَا يَشَّقَّقُ فَيَخْرُجُ مِنْهُ الْمَاءُ**» در بعضی از سنگ‌ها، نه یک شکاف بزرگ بلکه یک ترکِ باریک برمی‌دارد و رطوبت به صورت نم‌نم از آن خارج می‌شود، «**وَإِنَّ مِنْهَا لَمَا يَهْبِطُ مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ**» بعضی از سنگ‌ها از خوف خدا از بالای کوه فرود می‌آیند، اما بعضی از آدم‌ها که دل‌هایشان از سنگ نیز سخت‌تر است تحت تأثیر قرار نمی‌گیرند.

گاهی انسان از حیوان، جَماد و از سنگ پست‌تر می‌شود! این همه نشانه را می‌بیند ولی چشم خود را می‌بندد...

آیهٔ ۷۵ : «**أَفَتَطْمَعُونَ أَنْ يُؤْمِنُوا لَكُمْ وَقَدْ كَانَ فَرِيقٌ مِنْهُمْ يَسْمَعُونَ كَلَامَ اللَّهِ ثُمَّ يُحَرِّفُونَهُ مِنْ بَعْدِ مَا عَقَلُوهُ وَهُمْ يَعْلَمُونَ**»

«**أَفَتَطْمَعُونَ أَنْ يُؤْمِنُوا لَكُمْ وَقَدْ كَانَ فَرِيقٌ مِنْهُمْ يَسْمَعُونَ كَلَامَ اللَّهِ ثُمَّ يُحَرِّفُونَهُ**» خطاب این آیه به مسلمان‌ها است. مسلمان‌ها! آیا شما امید بسته‌اید که چنین آدم‌هایی، این‌گونه از یهودی‌ها به شما ایمان بیاورند؟! در حالی که جمعی از آن‌ها کلام خدا را می‌شنوند اما آگاهانه در آن دست می‌برند، تحریف می‌کنند و بد معنا می‌کنند.

«**مِنْ بَعْدِ مَا عَقَلُوهُ**» بعد از اینکه فکر کردند، « **وَهُمْ يَعْلَمُونَ**» آگاهانه کتاب خدا را تحریف می‌کنند. شما امید به هدایت‌شان دارید؟

این‌ها کسانی هستند که

آیهٔ ۷۶ : «**وَإِذَا لَقُوا الَّذِينَ آمَنُوا قَالُوا آمَنَّا وَإِذَا خَلَا بَعْضُهُمْ إِلَىٰ بَعْضٍ قَالُوا أَتُحَدِّثُونَهُمْ بِمَا فَتَحَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ لِيُحَاجُّوكُمْ بِهِ عِنْدَ رَبِّكُمْ ۚ أَفَلَا تَعْقِلُونَ**»

«**وَإِذَا لَقُوا الَّذِينَ آمَنُوا قَالُوا آمَنَّا**» نزد مؤمنان می‌آیند و می‌گویند ایمان آوردیم، «**وَإِذَا خَلَا بَعْضُهُمْ إِلَىٰ بَعْضٍ قَالُوا أَتُحَدِّثُونَهُمْ بِمَا فَتَحَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ لِيُحَاجُّوكُمْ بِهِ عِنْدَ رَبِّكُمْ ۚ أَفَلَا تَعْقِلُونَ**» گروهی از یهودی‌ها بشارت‌های آمدن پیامبر اسلام را به مسلمان‌ها می‌گفتند، گروهی از آن‌ها که کینه‌توزتر و تنگ‌نظرتر بودند به گروه اول می‌گفتند: چرا شما این کار را می‌کنید؟ دارید علیه خودتان پرونده درست می‌کنید! پس این آیه گفتگوی گروهی از یهودی‌های سخت‌گیر و منجمد است با گروهی که آمادگی بیشتری برای مسلمانی داشتند؛ به آن‌ها چه گفتند؟

«**وَإِذَا خَلَا بَعْضُهُمْ إِلَىٰ بَعْضٍ**» گروهی از یهودی‌ها در خلوت با گروه دیگر، «**قَالُوا**» این را می‌گویند، «**أَتُحَدِّثُونَهُمْ بِمَا فَتَحَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ**» با مسلمان‌ها می‌نشینید و بشارت‌های پیامبر اسلام را به آن‌ها نوید می‌دهید؟! «**لِيُحَاجُّوكُمْ بِهِ عِنْدَ رَبِّكُمْ**» تا مسلمان‌ها هم روز قیامت در پیشگاه خداوند علیه شما حجت بیاورند، چرا این کار را می‌کنید؟ پنهان کنید علائم پیامبر اسلام را، کتمان کنید؛ «**أَفَلَا تَعْقِلُونَ**» آیا فکر نمی‌کنید؟

آیه‌های قرآن برای همهٔ روزگاران است، ببینیم کدام قسمت آن مربوط به ما است...

خدانگهدار شما...